

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

УДК 336.7 (06)
М.34

Редакційна колегія:

С. В. Онищенко, д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права; С. Б. Єгоричева, д.е.н., професор; В. А. Кулик, д.е.н., професор; Л. О. Птащенко, д.е.н., професор; О. С. Вовченко, к.е.н., доцент; Л. А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю. С. Худолій, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. 151 с.

ISBN 978-966-616-184-3

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва; проблеми обліку і оподаткування підприємств; сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Баку, Бамберга, Сучави, Таллінна, Берегового, Вінниці, Донецька, Житомира, Ірпеня, Києва, Луцька, Одеси, Полтави, Сум, Ужгорода.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-184-3

© Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка

*Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Логвиненко Ліліана Сергіївна,
студентка*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Посилення глобалізаційних процесів та прагнення України інтегруватися у світове співтовариство призводять до виникнення суттєвих дестабілізуючих факторів та ризиків для фінансово-економічного розвитку країни, які посилилися кризою, спричиненою пандемією COVID-19 та повномасштабними військовими діями [1, 2]. Внаслідок цього, державний фінансовий сектор зазнав значних деструктивних змін, поглибилася макроекономічна нестабільність та знизився рівень фінансової безпеки країни в цілому. Наявність кризових явищ і процесів у фінансовій системі демонструють неспроможність держави вчасно реагувати на наявні та потенційні загрози. У цьому контексті важливим завданням є дослідження ролі та місця фінансової системи в процесі зміцнення національної безпеки України та виявлення основних проблем у її забезпеченні.

Фінансова система в Україні відіграє ключову роль у забезпеченні економічної стабільності, що є однією з важливих складових національної безпеки. Економічна стабільність визначається здатністю країни зберігати низьку інфляцію, стабільний обмінний курс, а також забезпечувати сталість бюджетних і фінансових інструментів [3]. Фінансова система також впливає на соціальну безпеку громадян. Наявність доступних фінансових послуг, таких як кредити та страхування, є важливою складовою. Відповідно до досліджень, наявність доступних фінансових послуг підвищує життєвий рівень населення та сприяє зменшенню бідності [4].

Серйозною загрозою для фінансової системи України є високий рівень корупції. Корупція сприяє незаконним фінансовим операціям, зменшенню обсягів інвестицій з боку інших країн тощо [5]. Дестабілізуючим фактором фінансової системи є також дисбаланс державного бюджету. Формування та використання державного бюджету України відповідно до вимог фінансової безпеки має відбуватися з урахуванням таких критеріїв: забезпечення інтересів країни, пріоритетність національних інтересів держави, сумісність цілей бюджетної політики з фінансовими ресурсами України, забезпечення стабільності доходів державного бюджету.

Перелічені загрози ефективному функціонуванню фінансової системи є безперечно тригерами зниження рівня фінансової безпеки країни – зменшення незалежності, стабільності й стійкості державної фінансової системи до впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та її здатності забезпечувати ефективне функціонування й стає економічне зростання. Забезпечення фінансової безпеки передбачає виявлення і систематизацію подій та явищ, які можуть становити пряму чи опосередковану загрозу конкретному об'єкту фінансової системи. Сутність загрози фінансовій безпеці можна визначити як збиток, що визначає ступінь зниження фінансового потенціалу за певний період часу [6].

Існування низки фінансових ризиків та загроз зі значними деструктивними наслідками у сфері фінансово-економічних відносин знижує рівень фінансової безпеки держави та економічної і національної безпеки в цілому. Уряд України має приділити особливу увагу викликам та загрозам фінансовій безпеці та розробити стратегії для їх подолання [7]. Це може включати в себе реформи в податковій системі, зміцнення банківського сектору, боротьбу з корупцією та розвиток національних резервів й фондів

для зменшення залежності від зовнішнього впливу. Подолання цих викликів допоможе підвищити стабільність фінансової системи та зміцнити національну безпеку України.

Фінансова безпека держави є головною умовою спроможності проводити незалежну фінансово-економічну політику відповідно до національних інтересів [8]. Загалом, фінансову безпеку держави варто розглядати як здатність органів влади забезпечити сталість економічного розвитку країни, нейтралізувати вплив світової фінансової кризи, найбільш оптимально для економіки держави залучати і використовувати іноземні кошти та запобігати правопорушенням у фінансових правовідносинах (в тому числі відмиванню доходів, одержаних незаконним шляхом) [9].

Отже, фінансова система України відіграє важливу роль у забезпеченні національної безпеки, оскільки вона впливає на економічну, соціальну та політичну стабільність держави. Безпека фінансової системи передбачає такий стан розвитку та захищеності фінансових інтересів держави та економічних суб'єктів, за якого гарантується високий рівень стійкості до внутрішніх і зовнішніх небезпек, стабільне економічне зростання, ефективне функціонування фінансової системи. Заходи щодо зміцнення безпеки фінансової системи вимагають системного та комплексного підходу з урахуванням унікальних викликів та загроз, з якими стикається Україна на сучасному етапі свого розвитку, зокрема в умовах повномасштабної війни.

Література

1. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Пандемія – реальна загроза соціально-економічній безпеці України. Actual trends of modern scientific research. *Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference*. MDPС Publishing. Munich, Germany. 2020. Рр. 190-195.

2. Онищенко С., Маслій О., Глушко А., Загорулько Т. Виклики та загрози соціально-економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економіка і регіон*. Полтава: НУПП, 2023. Т. 1(88). С. 135–143. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1\(88\).2888](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1(88).2888)

3. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Регуляторні інструменти підтримки та відновлення національної економіки України. *Академічна й університетська наука: результати та перспективи*: XV Міжнародна науково-практична конференція, 02 грудня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 43–45. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11727>.

4. Рижкова А. Роль та місце фінансової безпеки в системі зміцнення економічної безпеки держави. *Вчені записки університету «КРОК»*. 2022. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/523/553>

5. Onyshchenko, S., Hlushko, A., Kivshyk, O., & Sokolov, A. (2021). Shadow economy as a threat to economic security of the state. *Economics of Development*, 20(4), 24–30. DOI: 10.57111/econ.20(4).2021.24-30.

6. Onyshchenko S., Hlushko A., Yanko A. Role and importance of information security in a pandemic environment. *Economics and Region*. 2020. №2 (77). P.103–108. DOI: 10.26906/EiR.2020.2(77).1954

7. General Assembly of the United Nations. International economic security. URL: <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r173.htm>.

8. Глушко А.Д., Потькало К.О., Ширмовська Т.О. Проблематика забезпечення економічної безпеки в Україні: виклики та можливості. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 17 травня 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. С. 50–53 (264 с.).

9. Ptaschcenko L., Glushko A., Volkova N., Volkova V. Ukraine depressive national economy destructive factors. 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). *Advances in Economics, Business and Management Research*, volume 95 – Khmelnytskyi: Atlantis Press. 2019. p. 82–86.